

گفتگوی پروانه فروهر - ۱۵ آبان ۱۳۷۷

با گزارشگر رادیو صدای ایرانیان، لزوم بازنگری در قانون اساسی

گزارشگر: حسین مهری

پروانه فروهر در مورد خواست دانشجویان ایران پیرامون جدایی دین از دولت و انتقاد آن‌ها از اختیارات گسترده‌ی رهبری گفت: وقتی به شکل رهبری انتقاد دارند، وقتی این سیطره را نمی‌پذیرند و آن را ضدانسانی تلقی می‌کنند، مفهومی این است که خواستار جدای دین و دولت از هم هستند.

گزارشگر: خانم فروهر، این گروه‌های فشار، که هر روز قوی‌تر و قوی‌تر می‌شوند و خشن‌تر و خشن‌تر و مسلح به سلاح‌های سرد پیشرفته، این‌ها تعلق سازمانی‌شان چیست؟ اطلاع دارید؟

پروانه فروهر: این گروه‌های فشار زیر نام «انصار حزب‌الله» هستند و، تا آنجایی که می‌دانیم، یکی از روحانیون طراز اول در رأس رهبری آن‌ها قرار گرفته؛ ولی خوب تعداد دیگری با نام‌های مختلف در جاهای مختلف رهبری را به عهده می‌گیرند. ولی اینکه شما گفتید روز به روز قوی‌تر و قوی‌تر می‌شوند من چنین تلقی ندارم. این‌ها دارند آخرین تلاش‌هایشان را برای اینکه مردم را از فضائی که در اثر مبارزات، پیگیری و کوشش خودشان به‌دست‌آمده و جمهوری اسلامی سعی می‌کند به حساب خودش بگذارد، که دارد آزادی می‌دهد، [محروم کنند]. در حالی که این‌طور نیست. آزادی را مردم به دست آوردند. [آن‌ها] می‌کوشند و آخرین تلاش‌ها را می‌کنند برای اینکه مردم را منصرف کنند از ادامه‌ی این راه و دچار ترس‌خوردگی بکنند. خوش‌بختانه مردم و به‌خصوص دانشجویان در همین پارک لاله نشان دادند، به‌رغم اینکه آن‌ها از پنج‌بکس، چاقو، زنجیر، حتی گاز اشک‌آور و حرف‌های زشت و تهمت‌های ناروا، استفاده کردند، دانشجویان نشان دادند که نمی‌ترسند، ایستاده‌اند، مقاومت می‌کنند. این مقاومت تا امروز مقاومت منفی بوده، یعنی در برابرشان از خشونت استفاده نکرده‌اند؛ ولی معلوم نیست که تا کی می‌توانند بر خشم خودشان چیره شوند و پاسخ دندان‌شکن به این گروه‌های فشار ندهند.

گزارشگر: یعنی احتمال دارد که دانشگاه مثل دورانی از مبارزه، دوران نهضت ملی، به یک صحنه‌ی کشمکش و مبارزه تبدیل بشود؟

پروانه فروهر: دارد می‌رود که بشود؛ یعنی اگر این روند دنباله پیدا کند، یقیناً همان خواهد شد.

گزارشگر: خانم فروهر، نظرتان راجع به قانون خبرگان رهبری چیست؟

پروانه فروهر: این مسئله در چند هفته‌ی اخیر مرتباً از سوی دانشجویان مطرح می‌شود، مبنی بر اینکه خبرگان رهبری باید تغییر کند و مجلس خبرگان منحصراً متشکل از روحانیون نباشد.

گزارشگر: حزب شما در این مورد چه نظری دارد؟

پروانه فروهر: این نظر دانشجویان است. حزب ملت ایران به‌طور کلی خواستار بازنگری در قانون اساسی است؛ برای اینکه همه‌ی این‌ها را قبول ندارد، نه شورای نگهبان را قبول دارد و نه مجلس خبرگان را. ولی دانشجویان قدمی عقب‌تر هستند؛ و آن‌ها معتقدند که «خبرگان» و «خبره» با مفهوم واژگانی‌ای که دارد

فقط شامل یک گروه نمی‌شود و نهایت از خودراضی بودن است که دیگران را برایشان اعتباری از نظر فهم و شعور و خرد و درک، آن قدر که برای خودشان قائل هستند، برای دیگران قائل نباشند. این انحصارطلبی گروهی است که در ایران حکومت می‌کند. من هم اعتقاد دارم که آزادی ضرورت زندگی انسان است.

گزارشگر: یک بحثی است درباره‌ی اینکه تغییرهایی که اکنون در طرز رفتار برخی از لایه‌های حاکمیت کنونی جمهوری اسلامی رخ داده در واقع نتیجه‌ی تفکر و اندیشه‌گری روشنفکران دینی است، آن‌ها بودند که خواستار شفافیت در فضای جامعه شدند. شما این تعریف را قبول دارید؟

پروانه فروهر: من محدود نمی‌کنم به روشنفکران دینی. در این راستا همه تلاش کردند و این نتیجه‌ی یک تلاش همگانی است. جامعه می‌رود به سمت اینکه فضایش آزادتر بشود؛ ولی خوب در این راستا می‌بایست شکیبایی از خود نشان بدهد، می‌بایست خردمندانه عمل بکند، بایستی از آموزش‌های گذشته‌اش برخوردار باشد و استفاده بکند، و به‌طور کلی نگذارد فضائی را که با تلاش و کوشش خودش دارد باز می‌شود بتواند با دستاویزهای مختلف دگرگونش کنند، که باور نمی‌کنم چنین توانی دیگر سردمداران جمهوری اسلامی در اختیار داشته باشند. جامعه می‌کوشد برای دستیابی به آنچه که تا به حال از آن دریغ شده.

گزارشگر: خانم فروهر، در ارتباط با جامعه‌ی روحانیت بسیار شنیدیم که بخش‌های عمده‌ی جامعه‌ی روحانیت با رژیم جمهوری اسلامی ناسازگاری دارد.

پروانه فروهر: سردمداران جمهوری اسلامی با انحصارگری و واپس‌گرایی خودشان به باورهای دینی این مردم آسیب زده اند - آسیبی که در طول هزار و چهارصد سال هرگز این باورها ندیده بودند. به همین دلیل، روحانیونی که نسبت به باورهای دینی خود صمیمی هستند اعتقاد دارند که می‌بایست دین از دولت جدا باشد و، بیش از این، مردم را دچار سرخوردگی نسبت به باورهای دینی نکنند. انسان برای ادامه‌ی حیات نیاز به چنین باورهایی دارد.

گزارشگر: خانم فروهر، به عنوان آخرین پرسش، یک اطلاعیه‌ی داده‌اید، که آن هم برای ما فکس شد از سوی دبیرخانه‌ی حزب ملت ایران، زیر عنوان «سفر نگرانی‌آور»، که نوشتید، برای دومین بار در چند ماه گذشته، وزیر خارجه‌ی جمهوری اسلامی راهی امارات متحده‌ی عربی شده تا، به گفته‌ی خود، پیام دوستی دولت جدید ایران را به شیخ زاید بن سلطان آل یحیی، رئیس آن کشور، برساند. مفهوم این اطلاعیه چیست؟ می‌خواهید به چه اعتراض کنید؟

پروانه فروهر: همان طور که در این اطلاعیه گفتیم، در قلمرو حاکمیت ملی و تمامیت ارضی هیچ کشوری نمی‌شود گفت‌و شنود و بده‌وبستان با بیگانه انجام داد. این سه جزیره در سراسر تاریخ بخشی از ایران بوده‌اند. چطور می‌توانیم بگوییم بنشینند بر سر این سه جزیره به خاطر اینکه در آنجا کسی یک ملک کوچکی داراست بر سر حاکمیت این سه جزیره گفتگو کنند؟ مثلاً فرض کنید بنشینند در مورد حاکمیت تهران گفتگو کنند! این همان قدر نادرست است که در مورد حاکمیت آن سه جزیره؛ برای اینکه بخش‌های ایران از هم جدانشدنی هستند، هر کجا که آسیب وارد شد، هر ذره‌ای از خاکش که آسیب به آن وارد شود، به کل آن مملکت آسیب رسیده و کل آن مملکت دچار بیماری خواهد شد.

